

Překlad boje mečem ve zbroji ze spisu mistra Lva

Předmluva

Charakter výzbroje a zájem některých členů mé domovské skupiny historického šermu Revertar o rekonstrukci boje ve zbroji vedl k vytvoření tohoto překladu. Využil jsem již dříve osvědčené komentáře židovského mistra Lva (*Meister Jud Lew*) k veršům „praotce německého šermířského umění“, mistra Johana Lichtenauera (*Johannes Lichtenauer*). Pokud jde o historii a charakter samotného rukopisu, odkazují na předmluvu k předchozímu překladu boje dlouhým mečem beze zbroje, který čerpal z téhož zdroje.

Rukopis a transkripce

Sluší se uvést pro informovanost čtenářovu, že originál rukopisu Lvova je uložen v Univerzitní knihovně v Augšpurku pod označením Cod. I.6.4°3. Využil jsem tentokrát k překladu transkripci Dierka Hagedorna dostupnou na adrese www.hammaborg.de.

Překlad

Jak již bylo řečeno, opět jsem vybral z rukopisu pouze tématicky vymezenou část, tentokrát věnovanou boji mečem ve zbroji, rozdělenou na dvě sekce. Podle samotného Lva je první část jeho vlastním dílem, zatímco druhá zaznamenává techniky Martina Hundsfelda (*Martin Huntfelt* či *Hundsfelder*). Stojí ovšem za povšimnutí, že v rukopise Petra z Gdaňska (*Peter von Danzig*) je za autora pasáže připisované Lvovi označen naopak Martin Hundsfeld, zatímco o technikách zde označených jako Hundsfeldovy tvrdí Petr z Gdaňska, že jsou dílem Ondřeje Lignitzera (*Andre Lignitzer*). Bez hlubšího studia a porovnání dalších pramenů¹ je ale těžké tento propletenec prohlášení o autorství obou textů rozlousknout.

Jak je patrné z jiných rukopisů vybavených obrazovým doprovodem i z textu samotného mistra Lva, duely s dlouhým mečem v plné zbroji se značně lišily od boje touž zbraní beze zbroje. Meč se držel levou rukou za čepel a užíval se jako krátké kopí. Hrotem se bodalo na odkrytá místa, tedy do mezer mezi pláty. Druhé možné držení je pak oběma rukama za čepel, kdy se útočí záštitou a meč se tak užívá prakticky jako válečné kladivo.

Ponechávám povolanějším, aby spekulovali, zda se tak dělo proto, že seky byly proti zbroji neúčinné nebo z jiných důvodů

¹ Přinejmenším jeden z těchto textů se například vyskytuje v rukopise Jana Czynnara (Hans Czynner), jenž však není v současnosti dostupný na internetu.

(například proto, že to vyžadovala pravidla turnaje či soudního souboje). Upozorním pouze na text na fol. 70r-70v rukopisu mistra Lva, který snad může skrývat určité vysvětlení. Práví se zde:

„Nuže vezmi meč pravou rukou za jílec a levou (jej) uchop ve středu čepele. A běž rychle k němu, takže musí udeřit nebo bodnout. Tu přijď před (ním), buď hbitý, uchop (meč?) srdnatě a zůstávej v blízkosti.“

Za účelem lepší využitelnosti a pochopitelnosti tohoto textu jsem přiřadil k jednotlivým technikám popisovaným v rukopisu též odkazy na příslušná vyobrazení v rukopise Pavla Kala (Paulus Kal) CGM1507, uloženém v Bavorské státní knihovně v Mnichově.² Překlad Kalova rukopisu dávám šermířské veřejnosti k dispozici souběžně s tímto.

Někde samozřejmě bylo možné odkaz provést pouze s určitou mírou pravděpodobnosti, neboť Kalovy stručné komentáře se mohou lišit od podrobnějších popisů ve Lvově rukopisu. Zájemcům o boj ve zbroji doporučuji porovnat si texty i s dalším obrazovým materiálem dostupným na internetu, například s vyobrazeními z rukopisu MS 862 z Donaueschingenu,³ z něž pocházejí i ilustrační obrázky k této předmluvě.

² dostupný na internetové adrese <http://daten.digitale-sammlungen.de/~db/bsb00001840/images/index.html>

³ dostupný na internetové adrese http://www.photo.rmn.fr/c/htm/CSearchT.aspx?V=CSearchT&SID=2K1KTS6Q4CAPD&E=S_2K1KTS6Q4CAPD&NoR=500&New=T

Pro lepší pochopení jsem v překladu tu tam doplnil slůvko nebo nadpis, jež v německém textu obsaženy nejsou; takové doplňky jsem umístil do závorek.

Toto dílko je věnováno mému kamarádovi Davidu Holkovi, jehož zájem a odhodlání rekonstruovat boj ve zbroji byly hnacím motorem mého úsilí. Započato v srpnu 2009, dokončeno v červenci 2010.

Karel Černín, SHŠ Revertar, Zlín
e-mail: kcernin@seznam.cz

54r

**Hie hebt sich an meister lewen kunst fechtens
In harnasch auß den vier hutten zu fus vnd zu
kampffe etc.**

**WEr ab synnet
fachte~s zu fus begynnet
Der schick sein sper
Zu yeglichem anheben recht wer
Nym den vor stich on forcht
Spring vnd setz Im an
Wiltu vor stechen
Mit zucken wer ler prechen
Mer will er ziehen
Von scheiden wil fliehen
So solt Im nahen
Vnd weislichen wart des vahan ~**

54v

Item das ist die erst hut Nym dein swert In baide hende vnd schütt das krefftiglichen vnd kom~e In den hangenden ort zum rechten or vnd stich In zum gesicht vnd setze Im an das gesicht oder wo das ist Wert ers so zuck vnd gee durch mit dem stich vnd setze Im an hals vor vnd wenn du Im hast angesetzt so slach dein swert vntter dein rechte üchsen vnd dring In also von dir hin etc.

Item ein anders Stich Im zu dem hals vor Wert ers mit dem vordern ortt von seiner lincken hant vnd setz ab So fall Im mit der lincken hant In sein swert pej dem ort vnd weiß Im den stich ab vnd stich In mit der rechten hant kreff-

55r

tiglichen zu den hoden Wirt er des stichs gewar vnd fellt dir auch In das swert So las dein swert Im für die füs fallen vnd vach vnd begreiff denselben arm vnd prich Im den als du wol waist etc.

(Boj ve zbroji dle mistra Lva)

Zde začíná umění boje ve zbroji mistra Lva ze čtyř střehů pěšmo a v souboji etc.

*Kdož z koně sesedá
boj pěšmo začíná,
ten hotov své kopí
ke všem zahájením, správně se braň.
Ber bod před (soupeřem) bez nebezpečí,
skoč a přilož mu.
Chceš-li bodnout před (ním),
cuknutím se nauč obranu překazit.
(Čím) víc se chce odtáhnout,
od říznutí chce utéci,
tak (tím) víc by ses mu měl přiblížit
a vědoucně očekávat zachycení.*

(První střeh)

Nuže toto je první střeh. Vezmi meč do obou rukou a vysuň jej mocně a přicházej v pověšeném hrotu u pravého ucha⁴ a bodni jej do obličej a přilož mu na obličej nebo kde je to (vhodné). Ubrání-li se tomu, tak cukni a běž bodem skrz a přilož mu na krk jako dřívě. A když jsi mu přiložil, tak vraž svůj meč pod své pravé rameno a tlač jej takto od sebe pryč etc.

Nuže další. Bodni mu na krk (jako) dřívě. Ubrání-li se tomu s hrotem vpředu v levé ruce a odkloní, tak mu padni levou rukou na jeho meč u hrotu a odmršti mu ten bod⁵ a bodni jej pravou rukou mocně do koulí. Ubrání-li se tomu bodu a padne ti také na meč, tak mu nech svůj meč padnout před nohy a popadni a uchop tutěž⁶ paži a zlom mu ji, jak sám dobře víš etc.

⁴ Kal 22r

⁵ Kal 24v

⁶ o žádné paži se předtím nemluví

Dunderslege

Item ein anders Auch magstu aus der obern hut mit dem knopf des swertz In zum haubt slahen oder auf die arm bug des vordern fußes vnd wil er dir das wern wañ du Im schlechst nach den kniepügen vnd will dich oben über lauffen So versetze Im den slag mit dem gehültz vnd setz Im den ort In sein gesichte etc.

55v

Item Was man mit dem knauff slecht das heissen die dvnder sleg Du magst In auch vntter die augen In das visir damit slahen

Ein v'porgen stück

Item merck Wiltu einen über sein danck Im kreiß vmb führen so greiff nach einem vingern zu der lincken hant vnd prich übersich oder stich Im oben zu den hantschuchen In die hant vnd heb das swert mit der hant übersich vnd für In aus dem krais Das ist gut vnd auch v'porgen etc.

56r

Niderwerffen

Item wiltu einen man werffen der dir hat angesetzt So übergreiff mit der lincken hant über sein lincken vnd ným das gewicht pej seinem lincken elnpogen ~

Bruch ~

Item wider das Wann er greiffen will So prich Im die hant forn pej dem glid mit dem swert ~

Hromové údery (*Dunderslege*)

Nuže další. Můžeš také z horního střehu udeřit hlavicí meče na hlavu nebo na ohbí končetiny přední nohy.⁷ A chce-li se tomu bránit, když mu udeříš po ohbí kolene, a chce ti nahoře nadběhnout,⁸ tak mu ten úder odvrát' záštitou a nastav mu hrot do obličejě etc.

Nuže, když někdo udeří hlavicí, to se nazývá hromový úder. Můžeš jím udeřit také pod oči do hledí.

Tajný kus

Nuže pamatuj. Chceš-li někoho proti jeho vůli v kruhu vést dokola, tak (jej) uchop za některý z prstů na levé ruce a zlom (jej nahoru) přes sebe. Nebo mu bodni nahoře do ruky v rukavici a zvedni meč s tou rukou nad sebe a veď jej z kruhu.⁹ To je dobré a také utajené.

Shození

Nuže, chceš-li někoho shodit, kdo ti přiložil (hrot), tak sáhni levou rukou přes jeho levou a vezmi (mu) rovnováhu za levý loket.

Prolomení

Nuže proti tomu. Když on chce uchopit, tak mu zlom ruku mečem vpředu u kloubu.

⁷ Kal 23r

⁸ Nadběhnutí (*Überlauffen*) je v boji beze zbroje technika, při které namísto krytu spodního útoku šermíř seká či bodá na horní odkrytí a spoléhá se na větší dosah a rychlost svého vrchního útoku.

⁹ Kal 25r

Item die and' hut ~

Item Nym das swert In beid hend vnd halt es über dein knie vnd gee zum man Sticht er dir vnden

56v

zu so wer Im nicht Sunder setze Im an sein gesicht etc.

Item Sticht er dir oben zu es sej zum gesicht oder wo es ist das soltu weren vnd setze Im den stich ab mit dem vordern teil deins swertz vnd setze Im In das gesichte oder an den trüssel vnd slag dein swert vntter dein üchsen vnd dringe für dich ~

Item oder setz ab zwischen deinen baiden henden vnd far Im mit dem knopff vmb sein hals vnd fürsetze Im mit deinem rechten fus vnd felle In also

57r

Bruch

Item Nym des arms war vnd treib vmb vnd treib den arm pruch

Item aber far über mit der hanthab über sein vorgesatzte hant vnd zeuch In zu dir vnd prich vnd setze an etc.

Item oder wechsel durch vnd setz ab mit dem klossen ~

Bruch

Item prich das also Nym des klosses war mit der lincken hant vnd stos Im das swert In den ruck vnd stich Im vnden zu den hoden etc.

Nuže druhý střeh

Nuže vezmi meč do obou rukou a drž jej přes své koleno a běž k němu.¹⁰ Bodne-li ti dole, tak se mu nebraň, spíše mu přilož na obličej etc.

Nuže, bodne-li ti nahoře, ať je to na obličej nebo kdekoliv, tomu by ses měl bránit a odklonit mu ten bod přední částí svého meče a nastavit mu na obličej nebo na hrdlo. A vraž svůj meč pod své rameno a tlač před sebe. Nuže nebo odkloň mezi oběma svými rukama a běž hlavicí kolem jeho krku a představ mu svou pravou nohu a takto ho shod'.¹¹

Překažení

Nuže vezmi tu obranu paží a ved' dokola a zkus zlomení paže.¹²

Nuže opět. Běž jílcem přes jeho vpřed postavenou ruku a táhni jej na sebe a zlom a přilož etc.

Nuže nebo přestřídej a odkloň hruškou.

Překažení

Nuže překaž to takto. Vezmi tu obranu hruškou levou rukou a strč mu meč dozadu a bodni mu dole na varlata etc.

¹⁰ Kal 21v

¹¹ Kal 21r (obdobný princip), Kal 30v (z jiné výchozí situace)

¹² Kal 31v

57v

Die dritt hut ~

Item Nym das swert In baid hende vnd stee Im gehenck pej der rechte~ seitten also das der linck fus vor stee vnd gener auf dich stichett oder wolt slahen mit dem klos oder wil dir ansetzen so stich Im zu seiner versatzten hant etc.

Item oder stich über sein hant durch vnd über sein swert vnd druck den knopf zu der erden vnd setz an ~

Item oder slag mit dem knauff zu dem vorgesatzten elnpogen

Item oder slag In vnden zum elnpoge~

58r

Vnd das swert wider gefast pej der clingen vnd vntt' der gerechte~ üchsen oder auff das knie etc.

Item felt er dir In das swert In der mitten das geschicht gern von zagheit So rausch auf ~

Item felt er dir In die spitzen so heb das swert über das haubt vnd nym das swert in beid hende vnd ruck an dich vnd slag Im zu der vordern hant die er hat fürgesetzt oder zu der kniepüg vnd begreiff wider das swert mit der clingen vnd gelegt auf das knie ~

Třetí střeh

Nuže vezmi meč do obou rukou a stůj v pověšení na pravé straně tak, že levá noha stojí vpředu¹³ a protivník na tebe bodá nebo chce udeřit hruškou nebo ti chce přiložit, tak mu bodni na jeho vpřed postavenou ruku etc.¹⁴

Nuže nebo bodni přes jeho ruku skrz a přes jeho meč a tlač hlavici k zemi a přilož.¹⁵

Nuže nebo udeř hlavici na vpřed postavený loket.¹⁶

Nuže nebo jej udeř spodem¹⁷ na loket.

A meč opět uchop za čepel a pod pravé rameno nebo na koleno etc.

Nuže padne-li ti na meč na střed, to bývá často ze strachu.¹⁸ Pak prudce zaútoč.

Nuže padne-li ti na špici (meče), tak zvedni meč nad hlavu. A vezmi meč do obou rukou a přitáhni na sebe a udeř mu na přední ruku, kterou postavil vpřed, nebo na ohbí kolene. A uchop meč opět s čepelí a polož na koleno.

¹³ Kal 21v

¹⁴ Kal 25r

¹⁵ Kal 25v

¹⁶ Kal 23v

¹⁷ Může být též „dole“, ale je otázka, jak by se to pak lišilo od předchozí techniky.

¹⁸ velmi nejistý překlad

58v

Die vierd hut

Item das swert nym vntt' die rechten üchsen vnd gee an den man mit ansetzen vnd setze Im an das gesicht Wert ers so ruck oder setz Im an den rüssel oder an die achsel oder vntter die üchsen vnd tring In also von dir hin Vnd wann du hast angesetzt So las In nit abkom~en so mag er weder geslagen noch gesteche~ Wenn es würt Im zukurtz vnd das ist die kunst das wisse ~

Item merck alles das du wilt ansetzen das setze an das gesicht oder an den trüssel oder an die

59r

lincken achsel oder vntten an die üchsen vnd albeg vntter die rechten üchsen vnd dring In also von dir hin weck etc.

Item merck eben Setzestu Im an die rechten seitten so dritt ab mit dem lincken fus Oder setzstu Im an die lincken seitten So dritt ab mit dem rechten fus vnd lauff für dich vnd truck In auf ein seitten vnd lest er dir die seitten so stos In auf die hauben / Wisß das ist das krenckest am menschen etc.

Item merck wann du Im hast angesetzt vnd ist er lenger denn du

59v

so druck also gleich für dich hin das der ort übersich auf gee vnd In wol In die ring gesetzt Item vnd ist er kürtzer denn du so las dein swert mit der hant absincken pis auf die rechten hüff vnd also far über sich auf mit de~ ortt vnd vntter die ring die ring wol gesatz als vor vnd las In nit abkom~en Vnd will er dann mit dein klos arbeiten So mercke das nachuolgen mit dem ort so kan er zu kainen dingen kom~en Vnd das ist gut etc.

Čtvrtý střeh

Nuže vezmi meč pod pravé rameno a běž na něj s přiložením a přilož mu na obličej.¹⁹ Ubrání-li se tomu, tak uхни nebo přilož na hrdlo nebo na rameno nebo pod rameno a tlač jej takto od sebe pryč. A když jsi přiložil, tak jej nenech se vzdálit, aby (ne)mohl zpět udeřit ani bodnout, neboť to pro něj bude příliš krátké. A je umění toto vědět.

(Přiložení (Ansetzen))

Nuže pamatuj. Vše, co budeš přikládat, tak přiládej na obličej nebo na hrdlo nebo na levé rameno nebo pod rameno. A pokaždé (vraž meč) pod pravé rameno. A tlač jej takto od sebe pryč etc.

Nuže pamatuj si toto. Přiložíš-li mu na pravou stranu, tak postup levou nohou. Nebo přiložíš-li mu na levou stranu, tak postup pravou nohou. A utíkej dopředu a tlač jej na (některou) stranu a nechá-li ti tu stranu, tak ho strč do přilby. Věz, že to je to nejkřehčí na člověku etc.²⁰

Nuže pamatuj. Když jsi mu přiložil a je-li on delší²¹ než ty, tak tedy tlač přímo před sebe pryč, (tak)že hrot nad tebe nahoru vyjde a jej řádně do terčíku²² umístí. Nuže a je-li kratší než ty, tak nech svůj meč rukou klesnout stranou až k pravému boku a takto vyraz hrotem nahoru nad sebe a pod terčík. (Na) ten terčík řádně umístí jako předtím. A nenech jej se vzdálit. A bude-li pak pracovat s tvou²³ hlavicí, tak pamatuj na pronásledování hrotem, takže nemůže k žádným věcem přijít. A to je dobré etc.

¹⁹ Kal 22r

²⁰ Kal 32v

²¹ Mohlo by znamenat též „vyšší“.

²² Může být též prstenec, kolečko, nákrůžek. Snad se jedná o určitou část zbroje. Slovo *ring* může však nést též význam kruh nebo kolbiště.

²³ Zde jde snad o písařskou chybu, správně by zřejmě mělo být „se svou“.

Item merck wider das ansetzen In das gesicht oder wo das sej

60r

Das prich also Stich In vntten In die hant die er hat fürgesetzt auf der clingen vnd für In also auß dem kreis etc.

Item oder stich In über sein vorgesetzte hant vnd durch das swert vnd truck den knopff nider zu der erden vnd setze Im an ~

Item oder setze Im ab zwischen deinen zweien henden mit dem knopff gestossen für den hals vnd vnden mit dem rechten pain getreten hintter sein linckes vnd darüber geworffen etc.

60v

Item oder setz In ab mit dem ortt vnd Im angesetzt an sein gesicht

Item oder durchwechsel mit dem knopff vnd setz damit ab ~

Item ab er die hanthab vmb gewant auf der clingen stich Im oben In die vinger ubersich auff

Ein pruch wider die ansetzung

Item wider das ansetzen Stich Im vnden durch sein hant vnde

61r

über sein swert vnd slag den knauf über sein lincke hant vnd rucke damit nider vnd setze Im an

(Překažení určená proti příkládání)

Nuže pamatuj. Proti přiložení na obličej nebo kde to je.

To překaz takto. Bodni mu spodem do ruky, kterou postavil dopředu na čepel, a ved' jej takto z kruhu etc.²⁴

Nuže nebo bodni jej přes jeho vpřed postavenou ruku a skrz meč a tlač hlavicí níže k zemi a přilož mu.²⁵

Nuže nebo odkloň jej mezi svýma rukama s hlavicí strčenou před krk a dolů, pravou nohou vykročenou za jeho levou a přes to (jej) shod' etc.²⁶

Nuže nebo odkloň hrotem a přilož mu na obličej.

Nuže nebo přestříděj²⁷ hlavicí a tou odkloň.

Nuže jestli jílec přetočí dokola na čepeli, bodni mu nahoře přes to do prstu.

Překažení (určené) proti přiložení

Nuže proti přiložení. Bodni mu dolů pod jeho ruku zespoda přes jeho meč a udeř hlavicí přes jeho levou ruku a táhni (jej) tím níže a přilož mu.

²⁴ Kal 25r

²⁵ Kal 25v

²⁶ Kal 21r (podobný princip), Kal 30v (podobný výsledek)

²⁷ Přestřídání (*Durchwechseln*) je v boji beze zbroje technika, při níž klesnu soupeři sekajícímu na čepel mého meče hrotem pod jeho sek a vzápětí hrot zvednu zpět a ohrozím jej bodem.

~

Item wenn dir einer wil mit dem knauff vmb den hals farn über sein recht achseln So begreiffe Im den elnpogen mit deiner lincken hant vnd stos In von dir vnd stich mit der rechten hant krefftigliche~ hinden zu / Oder begreiff mit der rechten hant sein rechte vnd mit der lincken nym das gewicht pej seinem elnpogen ~

Item ruck In zu dir mit seiner rechte~ hant vnd begreiff Im den leip vnd

61v

gewynne Im die seitten an vnd erhebe In vnd slag Im vntten auß den fus So felt er das ist gut

Item wenn er sticht So stich mit Im gleich zu seiner lincken seite~ vnd begreiff sein swert zu deine~ swert mit der lincken hant vnd mit der rechten hant wind vnde~ durch sein swert vnd slag deñ mit beiden swertten etc.

Item wenn dir einer hat angesetzt vnd du Im auch Das brich also nahen nym als mit eine~ ringen mit der seitten an der er dir hat angesetzt vnd greif

62r

mit deiner lincken hant vornen an sein swert mit dem ort ruck In nach dir so gewinstu Im die seitten an etc.

Item Stichstu einem zum gesicht aus der vndern hut von der rechten seitten Vnd felt er dir In dein swert als vorgeschrieben stet mit seiner lincken hant vor deiner lincken So far auf mit der rechten hant vnd mit der lincken hant leitte Im sein swert aussen über sein lincke hant vnd setze Im an etc.

Item wiß das alle ober ansetzu~g

62v

prechen vnd ledigen die vndern vnd yn allen ansetzen soltu den knopff winden vntter dein rechte üchsen In die hut vnd also für dich ringen mit stercke ~

(Překažení určená proti zachycení krku hlavici)

Nuže když ti někdo chce vyrazit hlavici kolem krku přes své pravé rameno, tak mu uchop loket levou rukou a strč jej od sebe a bodni pravou rukou mocně za ním. Nebo uchop pravou rukou jeho pravou a levou (mu) vezmi rovnováhu za loket.

Nuže táhni jej k sobě (za) jeho pravou ruku a ochop mu tělo a získej mu stranu a zvedni jej a sraz jej dolů z nohou, takže spadne. To je dobré.²⁸

(Jiná překažení)

Nuže když bodá, tak bodej přímo s ním na jeho levou stranu a uchop jeho meč na svém (meči) levou rukou a pravou rukou přetoč spodem skrz jeho meč a udeř pak oběma meči etc.

Nuže když ti někdo přiložil a ty jemu též,²⁹ to překaz takto. Přiblíž se, vezmi (jej) jako při zápase s tou stranou, na kterou ti přiložil, a sáhni levou rukou vpřed po jeho meči, hrotem jej táhni k sobě, tak mu získáš stranu etc.

Nuže bodneš-li někomu na obličej ze spodního střehu z pravé strany a padne-li ti na meč, jak dříve popsáno stojí, levou rukou před tvou levou, tak vyraz nahoru pravou rukou a levou rukou mu naved' jeho meč ven přes jeho levou ruku a přilož mu etc.³⁰

Nuže věz, že všechna horní přiložení prolomí a zkazí ta spodní. A ve všech přiloženích bys měl hlavici přetáčet pod své pravé rameno do střehu a také před sebe tlačit³¹ silou.

²⁸ Kal 31v (bez levé ruky)

²⁹ Kal 26r

³⁰ Kal 24v

³¹ Opravena zjevná chyba pásaře, který místo *dringen* uvedl *ringen*.

Item Stichstu einem zum gesicht aus der obern hut vnd felt er dir mit seiner lincken hant In dein swert zwischen deinen beidenn henden So winde mit de~ knauf Inwendig durch seinen arm auf dein lincke seitten vnd ruck üb'sich auf dein rechte seitten vnd setze Im an etc.

Item Stichstu einem zum gesicht

63r

auß der vnthern hut von d' rechte~ seitten vnd er felt dir mit sein' lincken hant zum swert zwischen deinen baiden henden So winde mit deinem knauff aussen über sein lincken arm vnd ruck In auff dein rechte seitten vnd setze Im an Vnd das heisset außgetzempt vnden vnd oben ~

Item Wenn du einem hast angesetzt vnd er starck wid' ist das du In nit getringen magst vnd er greiffv vnden durch sein swert mit seiner lincken hant vnd begreiffv dir dein lincke vnd wil dir das gewicht neme~ vnd dieweil er dir den arm

63v

vmb reidet dieweil setze Im an vntter die lincken so gewinstu Im die swech an wie starck er ist das hilfft In nicht etc.

Item Stich mit einem gleiche ein aus der vnthern hut von deiner rechten seitten vnd pis starck am swert vnd ist er auch starck so far mit dem knauff übersich auff mit der rechten hant vnd mit der lincken hant leite Im den ort über seinen lincken arm an die prust oder vntter sein lincke üchsen vnd setz Im an Vnd winde albeg mit de~ ansatz vnder die üchsen In die hut etc.

Nuže bodáš-li někomu na obličej z horního střehu a padne-li ti svou levou rukou na meč mezi oběma tvýma rukama, tak přetoč hlavicí vnitřkem skrz jeho paži na svou levou stranu a táhni nad sebe na svou pravou stranu a přilož mu etc.

Nuže bodáš-li někomu na obličej ze spodního střehu ze své pravé strany a on ti padne levou rukou na meč mezi oběma tvýma rukama, tak přetoč hlavicí vnějškem přes jeho pravou paži a strhni jej na svou pravou stranu a přilož mu. A to se nazývá Vytlačený³² spodní a horní.

Nuže když jsi někomu přiložil a on je proti tomu silný, takže ho nemůžeš přetlačit a on sáhne dole skrz svůj meč levou rukou a uchopí ti tvou levou (ruku) a chce ti vzít rovnováhu a proto ti paži vede dokola, tehdy mu přilož pod levou (paži), tak získáš jeho slabinu. Jakkoliv silný je, to mu nepomůže etc.

Nuže bodni s ním rovnou ze spodního střehu ze své pravé strany a buď silný na meči. A je-li on také silný,³³ tak vyraz hlavicí nahoru nad sebe pravou rukou a levou mu naved' hrot přes jeho levou paži na hrud' nebo pod jeho levé rameno. A přilož mu. A přetoč pokaždé s přiložením pod pravé rameno do střehu etc.

³² Významem slova *außgetzempt* si nejsem jist. Má snad cosi společného s novodobým *gezähmt*, takže by mohlo znamenat též „zkrocený“, „ovládaný“ či „potlačený“.

³³ Kal 29r

70r

Hie hebt sich an das kurtz swert zum kampff als es
meister merlein hundsfelder gesatzt hat ~

Item nym das swert pej der rechte~ hant pej dem
pind vnd mit der lincken greiff mit mitten In die
clingen Vnd gee fast zum man So muß er slagen
oder stechen • da

70v

kum~ vor pis resch greiff fröliche~ vnd pleib
nahent ~

Item Stich Im Inwendig zum gesicht wert er dir
das So far du~ch vnd setz Im an außwendig an
sein gesicht wert er dir fürpas vnd streichet dir den
ort ab So winde mit deinem knauff Im über sein
rechte achseln vnd spring mit deinem rechten pain
über sein linckes vnd würffe In über ruck ~

Item wer dir das tut vnd hat dir den knauf an den
hals geworffen so far mit deiner lincken hant vñ
vnden auf zwischen seinen baiden

71r

armen vnd swing dich dann von Im auf dein rechte
seiten vnd würf In über die hüff ~

Item wenn er dir den knauf vmb den hals wil
werffen So greiff mit der lincken hant von dir vnd
greiff hintter sein rechte hant an das pind vnd nym
den knopf vnd zeuch den vnttersich vnd setze Im
an mit deinem swert wo du wilt

Item wenn er dir den knopf begriffen hat So winde
mit deine~ knauf von vnden auf außwendig vmb
sein lincke hant vnd scheube mit deinem rechten
pain

71v

fürsich vnd stos In mit deiner clingen an sein
lincken arm ~

(Boj krátkým mečem dle Martina Hundsfelda)

Zde se začíná krátký meč v souboji, jak jej popsal
mistr Martin Hundsfeld.

Nuže vezmi meč pravou rukou za jílec a levou
(jej) uchop ve středu čepele. A běž rychle k němu,
takže musí udeřit nebo bodnout. Tu přijď před
(ním), buď hbitý, uchop (meč?) srdnatě a zůstávej
v blízkosti.

(První kus)

Nuže bodni mu vnitřkem na obličej. Ubrání-li se
tomu, tak běž skrz a přilož mu vnějškem na
obličej. Ubrání-li se i nadále a odrazí ti hrot
stranou, tak mu přetoč svou hlavici přes jeho pravé
rameno a skoč pravou nohou přes jeho levou a
shoď ho přes záda.

Nuže když ti to udělá a hlavici ti hodí na krk, tak
bež levou rukou zespoda nahoru mezi oběma jeho
pažemi a obrať se pak od něj na svou pravou
stranu a shoď jej přes bok.

Nuže když ti on chce hodit hlavici kolem krku, tak
sáhni levou rukou od sebe a uchop (jeho) jílec za
jeho pravou rukou a vezmi hlavici a táhni ji pod
sebe a přilož mu svůj meč kamkoliv chceš.

Nuže když ti on sáhl po hlavici, tak přetoč svou
hlavicí zespodu nahoru vnějškem kolem jeho levé
ruky a pohni pravou nohou před sebe (dopředu,
vpřed) a strč jej svou čepelí do levé paže.

Das ander stuck

Item Stich Im aber zum erste~ stich Inwendig zu seinem gesicht vnd thue zum andern mal als du Im zum gesicht stechen wöllest In des far durch vnd setze Im außwendig zum gesicht Wenn er dir das weret so schreit mit deinem rechten peim hintter sein linckes vnd stos In mit dem gehültz In sein lincke üchsen vnd stos Inwendig üb'sich so velt er ~

Bruch

Item wer dir das tut So schreitt

72r

mit deinem lincken pain hinttersich vnd vach den stos zwischen dein baide hende In die klingen vnd wind mit dem knopff von vnte~ auf über sein lincke hant vnd spring mit deinem lincken pain hintter sein rechtes vnd stos Im beide swert über sein hals So hastu den ruck angewunnen etc.

Widerpruch

Item wer dir beide swert über den hals wil stossen so stee Streitlich still mit deinem rechte~ pain vnd las dein swert farn pej dem pind vnd greiff mit deinem rechten arm hintten vmb sein ruck vnd ruck zu dir So hastu In on zweifel etc.

Druhý kus

Nuže bodni mu opět první bod vnitřkem na obličej a učiň opět, jako bys mu chtěl bodnout na obličej. Vtom běž skrz a přilož mu vnějškem na obličej. Když se tomu ubrání, tak vykroč pravou nohou za jeho levou a strč jej záštitou do levého ramene a strč vnitřkem nad sebe, tak spadne.

Překažení

Nuže, když ti to učiní, tak vykroč levou nohou za něj a zachyť to strčení (má být asi „ten bod“) mezi obě ruce na čepel a přetoč hlavicí zepodu nahoru přes jeho levou ruku a skoč levou nohou za jeho pravou a strč jej oběma meči do krku. Tak jsi vyhrál záda atd.

Překažení proti tomu

Nuže, když tě oběma meči do krku strčí, tak stůj pevně (a) klidně pravou nohou a nechej svůj meč (ode)jít v tom navázání a uchoť pravou paží vzadu kolem jeho krku a zatáhni k sobě. Tak jej bezpochyby dostaneš etc.

Item Stich Im aber zu seinem gesicht Inwendig vnd far In dem andern stich durch vnd stich In außwendig zum gesicht • Weret er dir das aber So scheub mit deinem lincken pain zwische~ sein beide pein vnd greiff mit deinem knauff aussen über sein linckes pein In sein kniepüg Vnd leg dich mit deiner lincken achseln oben vast vmb In vnd heb vnden vast auff vnd druck auf sein lincke seitten ~

Item wer dir mit dem knauf wil farn In die kniepüg dem greiff mit deiner lincken hant hinter

73r

sein lincke hant pej dem arm vnd greiff mit deiner rechten von vnden auf Im an den elnpogen vnd das dein vinger oben steen so würfstu In auf das antlütz etc.

Das vierd stuck

Item wenn du Im Inwendig zum gesicht stichest vnd er dir wider So gang eben auf sein swertt vnd begreiffe sein swert pej der clingen In die hant vnd setz In des den ort an vntter sein lincke üchsen wert er dir das vnd begreiff dir dein swert auch als du das sein hast So arbeit auß einem reißen als hernachgeschriebe~ stet etc.

Třetí kus

Nuže bodni mu opět na obličej vnitřkem a běž mu druhým bodem skrz a bodni jej vnějškem na obličej. Ubrání-li se tomu opět, tak strč levou nohou mezi obě jeho nohy a uchop (jej) svou hlavicí zvenku přes jeho levou nohu v ohbí kolene. A postav se levým ramenem nahoře rychle dokola a zvedni zespona rychle nahoru a tlač na jeho levou stranu.

Nuže když ti někdo hlavicí jde do ohbí kolene, tak jej uchop svou levou rukou za jeho levou rukou na paži a uchop pravou (rukou) zespona nahoru loket tak, že tvůj prst stojí nahoře. Tak jej vrhneš na tvář etc.

Čtvrtý kus

Nuže když mu bodáš vnitřkem na obličej a on proti tobě, tak běž zpřímá na jeho meč a uchop jeho meč za čepel do ruky a Vtom (*In des*) mu přilož hrot pod levé rameno.³⁴ Ubrání-li se tomu a uchopí tvůj meč také, jako ty jsi jeho uchopil,³⁵ tak pracuj ze strhnutí (*Reißen*), jak stojí následně popsáno etc.

³⁴ Kal 24r

³⁵ Kal 27r

73v Das erst reissen

Item Stich Im Inwendig zum gesicht Weret er dir das vnd setzt den stich ab So winde mit deine~ knauf von vnden auf dein lincke seitten von oben über sein swertz clingen zwischen seinen baiden henden vnd reisß vast an dich so reistu Im sein lincke hant von der clinge~ vnd stich Im den zum gemechtt Ist er dir zu starck das du Im die hant vom swert nicht gereissen machst So winde mit deinem knauf aber von vntten auf dein rechte seitten über sein lincke hant vnd stos In mit der clingen In sein lincke seitten von dir etc.

74r Das and' reissen

Item Stich Im Inwendig zum gesicht vnd wind aber mit dem knauf auf dein lincke seitten von vntte~ auf über sein klingen zwieschen seiner hant reiße aber vast an dich stich Im zu seinem gemecht / Wert er dir das vnd fecht das swert dir vnd du auch das sein das baide swert gefangen sein So würff dein swert mit dem knopf Im In sein rechte seitten vnd spring mit deinem rechten pain hinter sein linckes vnd nym den ruck vnd heb In eins zweren vingers hoch auf von der erden vnd slag In mit deinem rechten fus außwendig an sein rechten enckel vnd würfe In auf sein rechte seitten ~

(Šest strhnutí)

První strhnutí

Nuže bodni mu vnitřkem na obličej. Ubrání-li se tomu a odkloní ten bod, tak přetoč svou hlavicí zespodu na svou levou stranu shora přes čepel jeho meče mezi oběma jeho rukama a trhni rychle na sebe. Tak mu strhneš levou ruku z čepele a bodni mu pak na varlata. Je-li na tebe příliš silný, tak že mu nemůžeš ruku z meče strhnout, tak přetoč hlavicí opět zespodu na svou pravou stranu přes jeho levou ruku a strč jej čepelí do levého boku od sebe etc.

Druhé strhnutí

Nuže bodni mu vnitřkem na obličej a přetoč opět hlavicí na svou levou stranu zespodu nahoru přes jeho čepel mezi jeho rukama. Trhni opět rychle na sebe, bodni mu na varlata. Ubrání-li se tomu a bojuje s tvým mečem a ty s jeho, takže oba meče jsou zachyceny, tak mu vrhni svůj meč hlavicí na jeho pravou stranu a skoč pravou nohou za jeho levou a ber (jeho) záda a zvedni jej příčnými(?) prsty vysoko nahoru ze země a udeř jej pravou nohou vnějškem na jeho pravý kotník a shod' jej na jeho pravou stranu.

74v Das dritt reissen

Item thue Im gleich als oben geschrieben stet vnd ob die baide swert gefangen wern so würff Im aber dein knauf In sein rechte seitten vnd spring mit de~ rechte~ pain hintter sein linckes vnd greif Im mit deiner rechten hant In pej seinem arschpacken vnd greiff mit deiner lincken hant von vnde~ auf Im an sein kinpacken vnd zeuch vnden an dich vnd stos oben von dir So felt er an den ruck etc.

Der vierd pruch

Item wer dir mit der lincken hant fert vntter den kinpacken vnd dich

75r

mit seiner rechten hant pej dem lincken arschpacken hat vnd will dich über ruck werffen So greiff mit deiner lincken hant Im auff sein lincke vnd begreiffe In pej den vingern vnd prich Im die hant auf dein lincke seitten vnd far mit seiner rechten hant an sein lincke~ elnpogen Vnd nym Im das gewicht

Das vierd reissen

Item ist aber das baide swert gefangen sein Würffe Im aber deinen knauf In sein rechte seitten vnd spring Im mit deinem rechte~ pain hintter sein linckes vnd begreiff In mit deiner lincken hant pej dem arm vnd greiff mit deiner rechten hant In pej seinem

75v

elnpogen vnd nym Im das gewichte ~

Třetí strhnutí

Nuže učiň mu přesně, jak stojí výše popsáno a jestli jsou oba meče zachyceny, tak mu vrhni opět svou hlavici na jeho pravou stranu a skoč pravou nohou za jeho levou a uchop jej pravou rukou za zadnici a uchop levou rukou zesponu nahoru za ohbí kolene a táhni dole na sebe a strč nahoře od sebe. Tak padne na záda etc.

Překažení proti tomu³⁶

Nuže když ti jde levou rukou pod ohbí kolene a má tě pravou rukou za levou pŕlku a chce tě přes záda svrhout, tak jej uchop svou levou rukou za jeho levou (ruku?) a uchop jej za prsty a zlom mu ruku na svou levou stranu a běž svou³⁷ pravou rukou na jeho levý loket. A vezmi mu rovnováhu.

Čtvrté strhnutí

Nuže když jsou oba meče opět zachyceny. Hod' mu opět svou hlavici na jeho pravou stranu a skoč mu pravou nohou za jeho levou a uchop jej levou rukou za paži a uchop jej svou pravou rukou za loket a vezmi mu rovnováhu.

³⁶ Psáno je „čtvrté překažení“ (*vierd pruch*) ale to je s největší pravděpodobností písarská chyba, má být zřejmě *wiederpruch*.

³⁷ Zde jsem opravil podle mého mínění nesprávné písarovo „jeho“ (*seiner*) na „svou“ (*deiner*).

Das funfft reissen

Item wenn er dein swert gefange~ hat vnd du das sein So gee durch beide swert auf dein lincke seitten so gewinstu Im sein swert aus das er dir das lassen muß Behelt er denn sein swert vnd lest dir das dein So thue sam du Im zum gemecht wöllest steche~ Wer er dir das vnd greiff mit seiner lincken hant nach dem swert So stich vnden durch durch sein swert auf sein recht seitten Im über sein rechten arm an sein prust so prichstu Im sein swert aus seiner hant so würff sein swert

76r

mit dem ort gegen Im vnd mit deinem swert falle In die obern hut etc.

Der widerpruch

Item wer dir das tut vnd dir durch bedede swert lauffen wil Stos Im pede swert über den hals vnd mach dich scher ~

Ein widerpruch

Item wer dir die scher hat gemacht So greiff mit deiner rechte~ hāt von vnden auf hintter sein rechte In das pinde das dein negel an dein vingern oben steen Vnd würff denn dein swert vast von dir auff

76v

dein lincke seitten vnd kere dich gegen yn auf dein lincke seitten vnd winde mit deinem knauf aussen über sein rechte hant vnd slage In mit dem knopf vnd mit dem gehültz wo du wilt ~

Páté strhnutí

Nuže když on tvůj meč zachytil a ty ten jeho, tak běž skrz oba meče na svou levou stranu, tak mu vykrotíš jeho meč ven (z ruky), takže ti ho musí ponechat.³⁸ Drží-li pak svůj meč a nechá ti tvůj, tak učíš, jako bys jej chtěl bodnout do varlat. Ubrání-li se tomu a sáhne levou rukou po meči, tak mu bodni spodem skrz pod jeho mečem na jeho pravou stranu přes jeho pravou ruku do prsou, tak mu vylomíš meč z ruky. Pak hod' jeho meč hrotem proti němu a svým mečem padni do horního střehu etc.

Překažení proti tomu

Nuže když ti to učiní a skrz oběma meči chce proniknout, strč mu oba meče na krk a udělej si nůžky.

Překažení proti tomu

Nuže když ti udělal nůžky, tak sáhni pravou rukou zespodu nahoru za jeho pravou v navázání, takže nehty na tvých prstech stojí nahoře a vrhni pak svůj meč rychle od sebe na svou levou stranu a obrať se proti němu na svou levou stranu a přetoč hlavicí vnějškem přes jeho pravou ruku a udeř jej hlavicí a záštitou, kde chceš.

³⁸ Kal 27v

Das sechst reissen

Item wenn die swert beide gefange~ sein So würff dein knopff fast von dir auf dein rechte seitten vnd Im auf sein lincke seitten vnd spring mit deinem rechten pain hintter sein linckes vnd greiff mit deiner hant von vnden auf Im In sein rechte üchsen vnd heb mit seinem swert übersich So würfestu In auf sein rechte seitten / das ist das pest vnd letzt vntter den reissen

Šesté strhnutí

Nuže když jsou oba meče zachyceny, tak vrhni svou hlavici rychle od sebe na svou pravou stranu a jemu na jeho levou stranu a skoč pravou nohou za jeho levou a uchop (jej) rukou zespodu nahoru za jeho pravé rameno a zvedni jeho meč nad sebe. Tak jej shodíš na jeho pravou stranu. To je nejlepší a poslední mezi strhnutími.

77r Das ist aber ein stuck

Item Sticht dir ein' zum gemecht So stich Im auch
zum gemechtt einen stich Den andern stich von
oben nider auf sein lincke hant zwischen sein
beiden armen vnd wind mit dem knauff von vntten
auf In sein rechte seitten Schreit mit deinem
rechten pain hintter sein linckes vnd würffe In
uber den dich ~

Der wid' pruch

Item wer dir das tut So las dein swert gen pej der
clingen vnd begreiff mit deiner lincken hant über
sein scheilt' Vnd begreif dein swert wider pej der
clingen vnd

77v

druck yn vast zu dir vnd swinge dich von Im auf
dein rechte seitten ~

To je opět jeden kus

Nuže bodne-li ti někdo na varlata, tak mu bodni
také bod na varlata. Ten druhý bod (ved') shora
dolů na jeho levou ruku mezi obě jeho paže a
přetoč hlavicí zespodu nahoru na jeho pravou
stranu. Vykroč pravou nohou za jeho levou a shod'
jej přes svou (nohu).

Překažení proti tomu

Nuže když ti to udělá, tak nech čepel svého meče
jít a sáhni levou rukou přes jeho příčku³⁹ a uchop
svůj meč opět za čepel a tlač jej rychle na sebe a
obrat' se od něj na svou pravou stranu.

³⁹ Slovo *scheilt'* jsem se po určitých úvahách rozhodl
interpretovat jako novodobé *schild*, což může kromě štítu
označovat též zástitu či obecně jakoukoliv ochranu. Zcela
jistý si zde však překladem nejsem.

Aber ein stuck

Item arbeit er mit der höhe vnd sticht dir zum gesicht So stiche von vnden auf zwischen sein baiden armen vnd über sein lincke achsel Begreiff In mit deiner hāt hintter seiner lincken vnd würff dein swert mit dem pind auf dein lincke achseln vnd greiff mit dein' rechten Im an sein lincken elnpoge~ Stos vast von vnden auf vnd nym das gewicht so bleibt das swert vntter seinem lincken arm zwische~ ewer beider ~

78r Aber ein stuck

Item arbeit er aber hoch mit dir So stich aber vnden auf zwische~ sein beide arme vnd las dein lincke hant farn von der clingen vnd greiff oben über sein swert resch Vnd begreiff dein swert wid' pej der clingen vnd stos Im bede swert denn über den hals hintten über sein rucke gar abhin In sein beide kniepüg vnd reiß vast vntten an dich Vnd mit dem haubt stos oben vast von dir So würfstu In auf den ruck ~

Ein pruch dawid'

Item wer dir das tun wil vnd

78v

wil dir baide swert über den hals stossen So far mit deiner rechte~ hant In sein lincke seitten über sein ruck vnd schreit mit deine~ rechten pain forn für sein linckes pain vnd würffe In über die hüff Der pruch geet zu baiden seitte~ zu etc.

Opět jeden kus

Nuže pracuje-li s výškou⁴⁰ a bodá ti na obličej, tak bodni zespodu nahoru mezi obě jeho paže a přes jeho levé rameno.⁴¹ Uchop jej rukou (vzadu) za jeho levou a vrhni svůj meč jílcem na své levé rameno a uchop mu pravou (rukou) jeho levý loket. Strč rychle zespodu nahoru a vezmi (mu) rovnováhu. Tak zůstane meč pod jeho levou paží mezi oběma tvými (pažemi).

Opět jeden kus

Nuže pracuje-li ti opět vysoko, tak bodni opět zdola nahoru mezi jeho oběma jeho pažemi a nech svou levou ruku odejít z čepele a hbitě sáhni nahoře přes jeho meč. A uchop svůj meč opět za čepel a strč mu oba meče na krk, (pak) dozadu přes jeho záda (a) přímo odtamtud do obou jeho kolenních ohbí. A trhni rychle dole na sebe. A hlavou strč nahoře rychle od sebe. Tak ho svrhneš na záda.

Překažení proti tomu

Nuže když ti to někdo chce učinit a chce ti oba meče na krk strčit, tak běž pravou rukou na jeho levou stranu přes jeho záda a vykroč pravou nohou vpřed před jeho levou nohu a svrhni jej přes bok. To překažení jde na obě strany etc.

⁴⁰ Tent obrat může znamenat, že protivník využívá své výšky a technika je tak určena proti vyšším soupeřům. Může ale také pouze odkazovat na to, že soupeř začíná z horního střehu nebo že upřednostňuje horní body.

⁴¹ Kal 25v

Aber ein stuck

Item Stich Im Inwendig zum gesicht vnd begreif denn sein swert pej der clingen zu deinem swertt In dein lincke hant vnd winde mit deinem knauff von vnden auf über sein rechte hant vnd heb denn vast übersich vnd reisß denn auf dein rechte seitten So bleibt dir dein swert auf deine~ rechten arm Das ist das swert nemen

79r Aber ein stuck

Item wenn du Im ein lauffest So stich Im außwendig zu seine~ gesicht vnd greiff mit der lincken hant Im zwischen sein beide hende In sein swertz klingen Vnd las denn dein swert fallen vnd greif mit deiner rechten hant hintter sein lincke auch In sein swertzclingen vnd truck mit deiner rechte~ hant sein swert fast zu dir In dein rechte seitten so greiff deñ mit deiner lincken hant von oben nider zwischen sein baiden arm So nymstu Im das swert

Ein wid'pruch

Item wer dir das tut vnd dir

79v

das swert nemen vnd auß winde~ wil mit deiner rechten handt hintt' sein rechte vnd mit deiner lincken hintter sein rechten elnpogen So gewinstu Im den ruck an

Opět jeden kus (odebrání meče)

Nuže bodni mu vnitřkem na obličej a uchop pak jeho meč za čepel ke svému meči do levé ruky a přetoč hlavici zespodu nahoru přes jeho pravou ruku a zvedni pak rychle nad sebe a trhni pak na svou pravou stranu. Tak ti zůstane jeho⁴² meč na pravé paži. To je odebrání meče.

Opět jeden kus (odebrání meče)

Nuže když se do něj navážíš, tak mu bodni vnějškem na obličej a uchop mu levou rukou mezi oběma jeho rukama čepel jeho meče. A nech pak svůj meč spadnout a uchop pravou rukou vzadu za jeho levou také čepel jeho meče a tlač pravou rukou jeho meč pevně na sebe na svou pravou stranu. Pak sáhni levou rukou shora dolů mezi obě jeho paže. Tak mu vezmeš meč.

Překažení proti tomu

Nuže když ti to někdo učiní a chce ti meč vzít a vytočit ven (z ruky, běž) pravou rukou dozadu za jeho pravou a levou dozadu za jeho pravý loket. Tak na něm získáš záda.

⁴² Zde jsem opět opravil písářskou chybu z podle mě nesprávného tvůj (*dein*) na jeho (*sein*).

Aber ein stuck

Item Wenn ir baide vmb ein swert kriegt So tracht
das du habst dein lincke hant hintter rechte~ In
seinen pind vnd In dein rechte hant zwischen
seiner pej d' hende In swertzclinge~ So begreiff In
denn mit deiner lincken hant In seiner rechten vnd
greif deñ mit deiner rechten von vnden auff vntter
sein rechten arm vnd schreit mit deinem rechten
pein hintter

80r

sein linckes • Zuckt er das pain an sich so schreit
zwischen sein bede pein vnd stos Im denn sein
arm mit deiner lincken hant von dir auf dein lincke
seitten vnd zeuch Im mit der rechten sein rechte~
arm fast an dich vnd einwendig übersich auff dein
rechte seitten ~

Opět jeden kus

Nuže když oba zápasíte o jeden meč, tak dbej,
abys měl svou levou ruku vzadu za pravou na jeho
jílci a ve své pravé ruce mezi oběma jeho rukama
(měl) čepel meče. Tak jej poté uchop levou rukou
za jeho pravou a uchop pak svou pravou zespoda
nahoru pod jeho pavou paží a vykroč pravou
nohou dozadu za jeho levou. Cukne-li nohou na
sebe, tak vykroč mezi obě jeho nohy a strč mu pak
jeho paži levou rukou od sebe na svou levou
stranu a táhni mu svou pravou (rukou) jeho pravou
paži pevně na sebe a trochu nad sebe na svou
pravou stranu.

Hie heben sich an die mortschlege ~

Item der erst mortschlag Triff fast In yn vnd thue
sam du Inwendig zum gesicht wöllest steche~

80v

las dann dein rechte hant faren von deinem pind
vnd kum~e damit deiner lincken hant zuhilff In die
swertz clingen vnd slahe In mit dem knopf oder
mit dem gehültz oder mit dem pind zu seinem
haubt ~

Ein pruch dawid'

Item wer dir zum kopff slechtt So vahe den slag
zwischen dein beid hende In dein swertz clingen
vnd wind mit dem knauf auf dein lincke seitten
über sein gehültz vnd fast an dich zeug so zeuchst
Im das swert aus seinen henden

Item Stich Im aber Inwendig zum

81r

gesicht vnd las aber dein swert farn mit dem pind
vnd begreiffe aber dein swert mit beden henden
pej der clingen vnd vach Im mit dem knauf zu der
lincken achseln ~

Der ander mortschlag

Item vah den slag zwischen beide hende In die
clingen vnd windt mit dem knauff von oben nider
über sein gehültz vnd ruck vast an dich So
nymphstu Im aber das swert als vor etc.

Zde začínají Smrtící údery

(První Smrtící úder (*Mortschlag*))

Nuže první Smrtící úder. Uhod' pevně na něj a učiň jako bys mu chtěl vnitřkem na obličej bodnout. Nech pak svou pravou ruku odejít z jílce a přijď s tím své levé ruce ku pomoci na čepeli meče a udeř jej hlavicí nebo záštitou nebo jílcem na hlavu.

Překažení proti tomu

Nuže když ti někdo udeří na hlavu, tak zachyť ten úder mezi obě ruce na čepel svého meče a přetoč hlavicí na svou levou stranu přes jeho záštitu a táhni pevně na sebe, tak mu vytrhneš meč z rukou.

Druhý Smrtící úder⁴³

Nuže bodni mu opět vnitřkem na obličej a nech opět svůj meč odejít jílcem a uchop opět svůj meč oběma rukama za čepel a zachyť jej hlavicí za levé rameno.

(Překažení)

Nuže zachyť ten úder mezi obě ruce na čepel a přetoč hlavicí shora dolů přes jeho záštitu a tlač pevně na sebe. Tak mu opět vezmeš meč jako předtím etc.

⁴³ Tento nadpis je v textu nedopatřením přiřazen až k následující technice, která je ve skutečnosti obranou proti druhému Smrtícímu úderu.

Der dritt mortslag

Item den du zu seinem lincken elnpo-

81v

gen den prich als du die vorgeantten zwen
geprochen hast

Der vierde mortslag

Item thue als du Im zum gesicht wöllest stechen
vnd slahe In mit dem knauff an sein lincken
kinpack ~

Der and' pruch dawid'

Item wer dir zum lincken kinpack schlecht So fah
den slag zwische~ dein baid hende In die
swertzclingen Vnd das der knopf gegen der erden
stee Vnd wind von vntte~ auf dein rechte seitten
vnd ruck fast

82r

hintersich So benÿmpstu Im das swert etc.

Der funfft mortslag

Item thue aber Sam du Im wilt ansetzen Inwendig
In das gesicht vnd slahe In mit dem knauf vnde~
an sein lincken enckel ~

Der pruch dawid'

Item wer dir zum enckel slecht so las dein swert
vorn pej dem knauf vnd mit dem pind In die erde
So vechstu den slag In das gehültz vnd spring
resch mit deinem rechten pein hintter sein lincke
seitten so gewinstu Im den ruck an ~

Třetí Smrtící úder

Nuže pak (udeř) na jeho levý loket.⁴⁴ Překažení
(stejně) jako jsi dva dříve popsané překazil.

Čtvrtý Smrtící úder

Nuže učiň, jako bys mu chtěl na obličej bodnout a
udeř jej hlavicí na ohbí jeho levého kolene.⁴⁵

Další překažení proti tomu

Nuže když ti někdo udeří na levou kolenní jamku,
tak zachyť ten úder mezi obě své ruce na čepel
svého meče a tak, že hlavice stojí proti zemi a
přetoč zesponu na svou pravou stranu a tlač pevně
za sebe. Tak mu vezmeš meč etc.

Pátý Smrtící úder

Nuže učiň opět jako bys mu chtěl přiložit vnitřkem
na obličej a udeř jej hlavicí dolů na jeho levý
kotník.

Překažení proti tomu

Nuže když ti někdo udeří na kotník, tak nech svůj
meč jít hlavicí a jílcem k zemi. Tak zachytíš ten
úder na zástitu. A skoč hbitě pravou nohou za jeho
levou⁴⁶ stranu. Tak mu získáš záda.

⁴⁴ Kal 23v

⁴⁵ Kal 23r

⁴⁶ Zde jsem ponechal původní znění, ačkoliv osobně mám za
to, že by mělo jít spíše o pravou stranu.

82v Vier ansetzen

Item Gee In yn vnd setz Im an sein gesicht oder an den hals od' an sein prust oder vntter sein linckes üchsen ~

Ein pruch

Item hat er dir angesetzt mit seine~ swert an dein prust So far mit deiner lincken hant von oben nid' auf sein swert vnd halt das vest pej dem ort vnd stich dem mit deinem swert hintter sein linckes pein vnd scheub mit deiner prust ein wenig für dich vnd ruck denn deinen leip bald auß seine~ ort Stos In mit deiner lincken hant vntter sein gesicht oder an

83r

sein prust hinttersich über dein swert ~

Item hat er dir aber angesetzt vnd du Im auch So stich mit deinem swert hintter seine~ hantschuch vnd lauff für sich auff dein lincke seitten etc.

Aber ein losung

Item wenn ir baide swert habt angesetzt So greiff mit deiner lincken hant aussen über sein lincke vnd zeuch den ort ein vnd stich von vnden auf In sein lincken tener ~

Item wenn er dir hat angesetzt

83v

an dein prust vnd wil dich dringen So stich mit deinem swertt von oben nider über sein lincken arm zwischen seiner beider hende ~

Ein widerpruch

Item wer dir das tut So las dein lincke hant von der clingen schreit mit deinem lincken pein für yn begreiff dein swert über pej der clingen vnd ruck In fast zu dir Vnd swing dich denn auf dein rechte seitten So würfstu In für dich etc.

Čtyři Příložení

Nuže běž na něj a přilož mu na obličej nebo na krk nebo na hrud' nebo pod levé rameno.

Překažení

Nuže přiložil-li ti meč na hrud', tak běž levou rukou shora dolů na jeho meč a drž jej pevně za hrot a bodni mu svým mečem (dozadu) za jeho levou nohu a pohni svou hrudí trochu před sebe a tlač pak své tělo rychle na jeho hrot. Strč jej levou rukou pod jeho obličej nebo do jeho hrudi dozadu přes svůj meč.

Nuže přiložil-li ti opět a ty jemu taky,⁴⁷ tak bodni svým mečem za jeho rukavici a utíkej vpřed na svou levou stranu etc.

Opět jedno osvobození

Nuže když jste oba meče přiložili, tak sáhni levou rukou vnějškem přes jeho levou a (za)táhni (za) hrot a bodni zespoda nahoru na jeho levou dlaň.

Nuže když ti přiloží na hrud' a chce tě tlačit, tak bodni mečem shora dolů přes jeho levou paži mezi obě jeho ruce.

Překažení proti tomu

Nuže když ti to učiní, tak nech svou levou ruku z čepele (odejít), vykroč levou nohou před něj, uchop svůj meč přes (něj) za čepel a táhni jej pevně k sobě a obrať se pak na svou pravou stranu. Tak jej svrhneš před sebe etc.

⁴⁷ Kal 26r